

LJUDSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OB MURSKIH OKRAJEV

Uredništvo in uprava: Murska Sobota, Okr. odbor OP — Čekovni račun: Narodna banka Murska Sobota 641-906-030. — Naročnina: Celoletna 100dn, polletna 50 dn, četrtletna 25 dn

Štev. 40 — Leto I.

Murska Sobota, 24. novembra 1949

Cena 2 din

Pred volitvami v okraju

Pravilno izvajanje gospodarskih uredb in predpisov je osnovna naloga krajevnih ljudskih odborov

Delovne množice Slovenije se pripravljajo na volitve v ljudske odbore v času najtežje borbe za izgradnjo socializma pri nas, v času, ko hočejo klevetniki s podlimi lažmi in obrekovanjem onemogočiti gospodarski razvoj v naši državi in zrušiti ljudsko oblast. Dokaz neomajnega zaupanja v našo Partijo in ljudsko oblast so tudi v tem času pokazali delavci v industriji — saj so že dva meseca ali več pred rokom dosegli plane za leto 1949 — in kmetje, ki z intenzivno obdelavo polja v kmetijsko obdelovalnih združenjih dajejo v fond prehrane in fond industrijskih surovin vedno več svojih pridelkov. Ko postaja slehernemu državljanu jasno, zakaj padajo na našo Partijo in na delovno ljudstvo Jugoslavije sploh taka obrekovanja, čutijo potrebo še po čim prejšnji ureditvi ljudskih odborov, ki bodo v nadalje pravilno sprovaljali linijo naše Partije in odredbe naše vlade za čim hitrejšo gospodarsko osamosvojitve, ki bo obenem odgovor državam Informbiroja, da ljudstvo lahko gradi svojo oblast in svojo gospodarstvo le takrat, ko nad sabo nima nobenih višjih ras, kakor je to skušala doseči SZ v odnosu do Jugoslavije in kakor je to dosegla v odnosu do nekaterih drugih demokratskih držav.

Krajevni ljudski odbori, ki so v razvoju našega gospodarstva na podeželju dosegli do danes znatne uspehe, tako v razvoju zadrugištva, kakor v planskem usmerjanju kmetijske proizvodnje in odkupu kmetijskih pridelkov, morajo sedaj z novimi volitvami postati dejanski najvišji organ ljudske oblasti na svojem teritoriju, kakor to določa splošni zakon o ljudskih odborih. To bo mogoče le tedaj, ko bomo za kandidate v ljudske odbore izbrali res delovne ljudi — delovnega kmeta, ki uspešno razvija zadrugištvo in oddaja svoje pridelke državi — iz ljudskih odborov pa odstranili ljudi z miselnostjo starih županov, spekulantov in zaviračev izgrad-

nje socializma. Tudi v murskosoboškem okraju je mnogo primerov, da je zaradi nedelavnosti ali celotnega ljudskega odbora ali pa samo nekaterih odborov bil oškodovan pošten kmet — spekulantje pa so prikrivali svoje tržne preeežke in sabotiral izvajanje planskih nalog. Predsednik krajevnega ljudskega odbora Bakovci tov. Obal Franc je smatral, da več koristi skupnosti, če dela svojo krojaško obrt kot privatnik, če tudi je bil vpisan v kmetijsko obdelovalno združbo. Povsem razumljivo je da se po zgledu takega predsednika ne more uspešno razvijati socialistični sektor v krajevnem odboru. Vodenje evidence o izvrševanju odkupov je bila temu krajevno odboru postranska stvar, dasiravno le pravilna odkupna politika omogoča borbo proti spekulantom in obenem daje pomoč pri dvigovanju življenjskega standarda delovnim kmetom. Dolžnost krajevnega ljudskega odbora Mur Crnci bi bila, da že v času jesenske setve zasigura izvršitev plana odkupa, ne pa dopusti posestniku Matje Francu, ki ima 7.15 ha orne zemlje, da je posejal le 280 ha belih žit namesto 4.50 ha. To ni način socialističnega gospodarstva, gospodarstva splošno družbene koristi, ampak se v tem primeru štiti interesi sovražno nastrojenih ljudi.

Krajevni ljudski odbor je lahko regulator gospodarstva na svojem teritoriju, takrat, kadar pozna strukturo svojih gospodarstev. Nerazumljivo je, da je po treh letih planskega gospodarstva nekemu Savel Aleksandru iz Vaneč št. 46 mogoče zatajiti 85 arov posevka belih žit, ne da bi krajevni odbor za to vedel. Utaja setvenih površin v tem primeru je bila mogoča samo zato, ker je celo predsednik krajevnega odbora sam zatajil svoje posevke in s tem dalj vzgled, kako spekulirati, tudi ostalim kmetom. Ni slučajno v izvrševanju jesenske setve v letu 1949, da so n. pr. v krajevnem ljudskem odboru Noršinci posestniki v

II. skupini posejali od plana 27 ha le 20 hektarov belih žit, ampak je to posledic nepravilne politike do poštenega kmeta, katerega hočejo sovražno nastrojiti elementi odvajati od planskega gospodarstva, češ kaj bi sejal, saj ti bodo pobrali. Da pa zakrijejo svoj hrbat, pa sami setveni plan izvršijo.

Pravilno izvajanje gospodarskih uredb in predpisov na našem podeželju je zna izmed osnovnih nalog ljudskih odborov. Odredbe in uredb Zvezne in Republiške vlade služijo samo za čim hitrejši razvoj našega kmetijstva in obenem služijo za uničevanje kapitalističnih ostankov na vasi. Uredb in predpisov pa ni mogoče izvajati brez poznavanja istih. Krajevna komisija za ocenjevanje ha donosov v Cankovi, katere predsednik je bil tov. Komanko Karel, ni mogla ha tonos belih žit pravilno ocenjevati, zato, ker je prejeta navodila vložila v predal. Naš kmet pozna linijo naše Partije in pozna uredb naše vlade in zato ne dovolja, da se z njim nezakonito postopa, kakor se je to izvršilo z nepravilno zaplenbo pohišstva oblike itd. za poravnava davkov v krajevem ljudskem odboru Salovci in Strukovci. To so izvršili sicer mimo krajevnih odborov ali krajevni ljudski odbori bi morali preko komisij za ružebe in izterjavo davkov tako dejanja preprečiti.

V krajevnih ljudskih odborih moramo izvoliti ljudi s pravišnim odnosom do gradnje socializacije na vasi. Nerazumljivo je, da ima zadruga ekonomija v Dokležovju na 25 ha orne zemlje samo enega merjaseca, za katerega se ne ve, zakaj se rabi, ko nima nobenih plemenitih svinj.

Zadruga ekonomija v Salovcih, četud je imela na razpolago gradbeni kredit, ni pristopila k obnovi zadrugnega hleva in bo zaradi tega potrebno po mnenju tamkajšnjih zadrugišnikov nekaj živine prodati. Krajevni ljudski odbor, kot organi ljudske oblasti morajo s svojimi ukrepi utrjevati socialistični sektor, kakor pa ne omogočati, da se v Dokležovju redi na zadrugišnih ekonomijah samo merjasec, ki ga potem uporabljajo privatniki, namesto, da bi služil predvsem za povečanje stalaža svinj na ekonomiji.

Kakršen je bil in kakršen bo sestav ljudskih odborov, takšno bo izvrševanje planskih nalog v njem. V krajevnem odboru Strukovci se plani odkupa še dokaj dobro izvajajo, ker je predsednik Lulek Ludvik sam discipliniran v izvrševanju svojih obvez.

Demokratičnost ljudskih odborov se mora odražati v izvrševanju nalog ljudskega odbora s pomočjo volivcev preko vaških sestankov in zborov volivcev. Popolnoma napačno je, da je krajevni ljudski odbor Bakovci v pisarni razbil obvezno rejo živine, ne da bi za to sklical zbora volivcev, celo vseh odborovnikov ki izdelavli plana pozval. Ne sme se dogajati več, da bi ljudskim odborom vsiljevali voljo vaški mogotci, ampak ljudski odbor in njegovo delo mora postati odraz volje ljudi in odraz pravilne linije naše Partije. Tudi demokratičnih pravic državljanov ne smemo kršiti več. Pritožbo, ki jo kmet vložil proti kakršni koli planski nalogi, je treba rešiti v času, ki ga določa uredba in pritožitelju utemeljiti, zakaj je pritožba zavrnjena ali ugodno rešena. Ljudi, ki pa hočejo z vlaganjem pritožb zavirati pravočasno izvrševanje planskih nalog, je razkrinkati na zborih volivcev kot godrnjače in jim take primere za vnaprej onemogočiti.

Velike so naloge ljudskih odborov, toda častne, saj od pravilne izvršitve stih zavisi življenje, ne samo prebivalcev obmurskih okrajev, ampak petnajstmilijonskih narodov Jugoslavije. Kritično moramo presojati svoje delo in odstranjevati napake, ki so se pojavile iz neznanja s pravišnim pojasnjevanjem napake, ki pa so povzročene namerno v škodo delovnih ljudi, pa je odločno obsoditi in ljudi, ki jih povzročajo, klicati na odgovor. Pošteni in delavni kmetje so pripravljani postati in bodo postali dobri ljudski odborniki takrat, kadar jim bodo pomagati vsi državljanji. Oni vedo, da informbirovska politika ne dviga proizvodne storičnosti in ne dviga življenjskega standarda, ampak hoče prav njega določiti kot žrtve izkoriščanja. Zato se je pripravil proti taki politiki boriti povsod, je potrebno ga je pravilno pritegniti v to borbo, ki je obenem borba proti kapitalističnim ostankom na vasi, ki so zrasli iz žuljev njegovih rok. Ko dajemo zaupnico našim novim odbornikom, se istočasno zavezuemo, da jim bomo pri izvrševanju njihovih dolžnosti in nalog dajali vso pomoč v obliki množičnih organizacij, katere pod vodstvom Partije Jugoslavije, z revolucionarno teorijo marksizma-leninizma, prevzajajo

Zbori volivcev

V Gornji Bistrici

V petek v preteklem tednu so se prebivalci G. Bistrice pripravljali na predvolivni sestanek, na katerem bodo sprejeli kandidatne liste. Tudi aktivist v okraja je prišel. Z domačim frontnim odborom so sklenili, da bodo sestanki po volivnih enotah, tako da bo vsaka volivna enota sprejela kandidatno listo posebej. Prebivalci pa so hoteli, da bi bil masovni sestanek in da se pogovorijo kar vsi o volitvah in da skupno prediskutirajo pred sprejemom poedinega kandidata. Tako je bil tokrat iz nameranih sestankov po volivnih enotah zbor volivcev. Tega zbora se je udeležilo 170 volivnih upravičencev.

Po govoru tovariša Vučka o pomenu volitev z ozirom na gospodarsko in politično dejavnost se je razvila živahna diskusija. Diskusija je potekala predvsem o gospodarskih vprašanjih in o samih volitvah. Končno so sprejeli kandidatne liste, kar pomeni, da je frontna organizacija pravilno izbirala izmed svojih članov za kandidate.

V Murski Soboti

V soboto zvečer so se zbrali volivni upravičenci Murske Sobotne v dvorani Fizkulturnega doma. Zbrali so se, da se pogovorijo o bližajočih se volitvah in da slišijo predsednika Prezidijskega ljudskega skupščine, tov. Ferda Kozaka, svojega ljudskega poslanca.

Tovariš Ferdo Kozak je zbranim govoril o volitvah in jim pojasnil tudi našo gospodarsko politiko, katere je še marsikateremu kmetu slabo poznana. Objasnjal pa je tudi vprašanje Informbiroja v tem času. Po njegovem govoru se je razvila živahna diskusija o vseh vprašanjih, tako na gospodarskem kot političnem polju.

Na volivnih sestankih sprejemajo obveze

Te dni so se vršili in se še vršijo sestanki po vseh volivnih enotah, kjer volivci sprejemajo kandidate in podpisujejo kandidatne liste. Najbolj aktivne so se pokazali krajevni ljudski odbori v Zepovcih, Apačah, Lutvercih, v Podgorju in pri Benediktu ter sploh povsod, kjer so frontni odbori aktivni in se zavedajo velikih nalog, ki so v zvezi z volitvami. V teh KLO so volivci podrobno razpravljali, koga bodo kandidirali. Na predvolivnih sestankih so sprejeli razne obveze. Tako so frontovci v Apačah sklenili, da bodo do volitev popravili in nasuli cesto od glavne ceste do pošte. Napravili bodo cevi za cestni most ter organizirali sekanje in žaganje lesa za klopi, ki jih bodo izdelali za dvorano v zadrugišnem domu. Sklenili so tudi, da bodo volitve izvršene stoo odstotno že do 9. ure dopoldne. Vsa volišča bodo okrasili. Zato sta se obvezali tovarišici Jagodič Jožica in Kunk Tončka, za postavitev mlajev ter za parole pa tovariši zadrugišniki Ohan in Cesar ter Novak Alojz.

Osvobodilna fronta v Grabah je med drugim osvojila sklep, da bo vložila ves trud v to, da bodo s prepričevanjem pripravili ljudi, da se bodo vključili v kmetijsko obdelovalno združbo. Na Rožičkem vrhu bodo v predvolivnih dneh očistili vse sadno drevje ter bodo popravili cesto. Imeli bodo redne 14 dnevno seje, na katere bodo vabili zastopnike vseh množičnih organizacij. Sprejeli so dalje tekmovanje, ki ga je napovedal KOOF Apače. V Segovcih je Fronta ustanovila štab frontne brigade na vasi, katerega naloga bo organizirati poljske brigade, ki bodo skrbele, da bo vse poljsko delo pravočasno opravljeno, posebno pri

ljudske množice v svobodno mislečega človeka, človeka, ki ne pozna izkoriščanja in ne trpljenja, ampak delovnih ljudi vredno bodočnost.

družinah, ki so dale ljudi v frontne brigade.

V zvezi s tekmovanjem, ki ga je napovedal okrajni odbor Osvobodilne fronte, so povečali število članstva krajevni odbori OF Negova, Kapela in Janžev vrh. Članarino do konca leta pa so poravnali KOOF Zepovci, Segovci, Rihtarovci, Rožengrunt, Župetinci in Brengova.

K. I.

Dokaz, da je KLO v Rožičkem vrhu dober, je ustanovitev KOZ v vasi

V nedeljo popoldne so v Rožičkem vrhu, znani napredni vasi v radgonskem okraju, ustanovili kmečko obdelovalno združbo. V prostorih kmetijske zadruga se je zbralo 17 družin, večinoma malih kmetov in bajtarjev. Sklenili so, da preidejo iz zadrugne ekonomije v višji tip zadruga ter so ustanovili obdelovalno združbo, ki so ji dali ime: Kmetijska obdelovalna zadruga »Viktorja Avblja«.

Dosedanja ekonomija je obsegala 30 ha obdelovalne zemlje, povečini vinogradov. V njo je bilo vključenih 8 družin, z ustanovitvijo zadruga pa so pridobili zraven še 9 družin. Že zdaj se je površina povečala na 40 ha, z vstopom novih članov in na podlagi agrarnega sklada pa bo znašala površna te najmlajše zadruga čez 80 ha zemlje. Zadruga ima doslej 20 članov delovne sile.

Vzajemno delo Fronte in krajevnega ljudskega odbora se kaže tudi v dobrih pripravah za volitve. Fronta je izbrala najboljše kandidate, ki so bili na sestankih soglasno sprejeti. Med kandidati je tudi 6 članov zadruga. Vsi zadrugišni, predvsem mladina, so se vpisali v izobraževalni tečaj. Lansko leto je bil tu številčno eden najmočnejših izobraževalnih tečajev radgonskega okraja.

Nova zadruga ima vse pogoje, da se razvije v eno prav dobrih obdelovalnih zadrug. Da se gospodarsko okrepi, je potrebno, da se dokonča do kraja cesta in izvede elektrifikacija kraja. Cesta je že trasirana, potrebna so le še ostala dela. Tudi elektrifikacija ni nikak velik problem. Treba je podaljšati le 3 km lokalnega daljnovoda visoke napetosti od Kapele ter postaviti transformator. Za tega se je zavezalo prebivalstvo, da ga postavi iz lastnih sredstev iz lokalnih virov. V to novo omrežje s centrom Rožički vrh bi bili vključeni še kraji Stanetinci, Dragotinci ter Dragotinski vrh, kar bi bila velika gospodarska pridobitev.

Zadrugišni dom, ki so ga postavili vaščani lansko leto, služi delno že svojemu namenu. Do dneva republike bo v Zadrugišnem domu že začela obratovati zadrugiška čevljarška delavnica, v najkrajšem času pa bodo začeli tudi z ureditvijo dvorane in ostalih prostorov. Vsa ta dejstva in ukrepi dokazujejo, da sta krajevni ljudski odbor in Fronta v Rožičkem vrhu ubrala pravo pot za socialistično preobrazbo vasi.

K. I.

Pri volitvah v krajevne ljudske odbore v Bosni in Hercegovini je večina volivcev glasovala že v dopoldanskih urah

Sarajevo, 22. novembra. — Nepopolni rezultati volitev v ljudske odbore v LR Bosne in Hercegovini kažejo, da so volivci v številnih krajih republike do poldneva množično odšli na volitve.

Vsi prebivalci višokega okraja so glasovali do 12. ure. V Sarajevski oblasti je v fojniškem okraju dopoldne volilo 91 odst. volivcev, v vlaseniškem okraju pa 75 odst. V večini okrajev je v vsej republiki glasovalo 60 do 70 odst. volivcev do 12. ure.

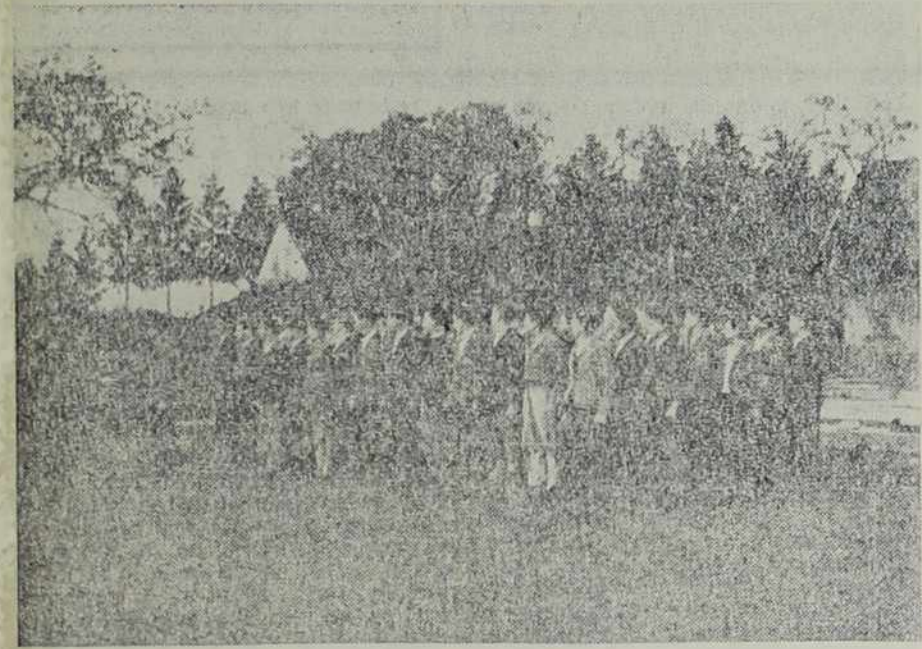
V Sarajevu je do 17. ure glasovalo 82,2 odst. volivcev. V okraju Bosanska Dubica je glasovalo do 10. ure 63 odst., v okraju Bos. Novi ter na nekaterih voliščih Blagaja in drugih okrajih pa vseh 100 odst. volivcev. V vaseh Jaruzi, Kozaruzi, Bistrici in drugih so zaključili volitve do 13. ure.

Uspelo 6 dnevno taborenje mladine radgonskega okraja

Obisk mladine pri redni predvojaški vzgoji je v splošnem dober, ponekod celo prav dober. V 16. centrih je obiskovalo predvojaške vaje 884 mladincev. 236 jih je sedaj izpadlo zaradi odhoda k vojakom. Kjer so se krajevni ljudski odbori za stvar zavzeli in mladino o vajah pravočasno obvestili, je bila udeležba 100-odstotna, sicer pa je znašal povprečni obisk 80%. V pogledu obiska in discipline sta bila najboljša centra Lutverci in Apače, ki sta zabeležila 100% udeležbo mladincev.

Ker nekateri vaški centri prav zaradi neenake udeležbe s strani mladincev v

zjutraj s praktičnimi vajami, nato pa so sledila strokovna in politična predavanja. Predelali so med drugim zakon o vojni obveznosti in o predvojaški vzgoji. Delovni čas je trajal dnevno 8 ur. Taborenje je imelo značaj zborovanja in je mladina zvečer lahko šla domov. Organizacijsko je taborenje najboljšo pripravil rezervni podporočnik Kreft Vladimir. Cerkevniku udeležba na taborenju najboljša. Pri organizaciji se je dobro izkazal tudi rezervni zastavnik Horvat Jurij, mizar okrajne mizarске delavnice v Apačah. Zato je bila udeležba tudi v Apačah stoo odstotna. V udeležbi se je

rednem času niso predelali predvidene teme, je vojni odsek v soglasju s svetom za predvojaško vzgojo pri okrajnem ljudskem odboru sklenil, da se uvede na 6 centrih in to v Cerkevniku, Benediktu, Dražen vrhu in v Apačah. Radenci in v Gornji Radgoni 6-dnevno taborenje, ki je bilo ta teden z uspehom zaključeno. Da bi bila kvaliteta dela čim boljša, so izbrali za predavatelje najboljše rezervne oficirje in podoficirje. Pričeli so ki je sam organiziral mladince iz 17 krajevnih ljudskih odborov, zato je bila v

najslabše izkazal center Dražen vrh, kar pa ni kriv krajevni ljudski odbor Dražen vrh, ampak krajevni ljudski odbor Velka, ki je podrejen centru Dražen vrh. Odgovorni ljudje v krajevem ljudskem odboru Velka niso pravočasno obvestili o taborenju svoje mladince. Isti primer je bil v Nasavi in sta ta dva krajevna odbora zakrivila, da je bila udeležba tam le 50%. V splošnem je taborenje uspelo. Mladina se je ponašala disciplinirano in vojaško. Taborenje ji bo olajšalo delo pri vojakih.

Zadružni dom v Čepincih je urejen

Prvi popolnoma dograjeni zadružni dom v okraju M. Sobota

V nedeljo je bila velika svečanost v Čepincih. V svojem vztrajnem delu so zopet zmagali. Njihov zadružni dom je dokončno dograjen. Obveza, ki so si jo zadali od otvoritvi doma, ko je bil dogotovljen v surovem stanju, je izvršena. Tukaj bo žarišče kulturno-prosvetnega dela. Ideološko se bodo izgrajevali — tudi v njem. Ob večerih pa bodo poslušali, kako je v svetu, saj imajo v svojem domu tudi radio.

Čepinčani so pričeli z delom na gradnji zadružnega doma že lani v novembru. Da je delo že v samem začetku dobro potekalo, bilo dobro in organizirano in da so se vključile v to delo takoj vse množične organizacije, je zasluga dobre uprave za gradnjo zadružnega doma in predvsem dobrega predsednika krajevnega ljudskega odbora tovariša Korpiča, ki je nudil v vsem vso pomoč graditeljem, je tudi sam delal in bil obenem predsednik uprave za gradnjo zadružnega doma.

V surovem stanju je bil zadružni dom dograjen že v času tekmovanja v čast II. kongresu KPS. V

tem času je napovedala uprava za gradnjo zadružnega doma tekmovanje vsem gradiliščem zadružnih domov v okraju in izšla iz tekmovanja kot zmagovalec. Ob otvoritvi zadružnega doma, dograjenega v surovem stanju, ki je bila 29. novembra lani, so sklenili, da bodo dvorano, ki se jim je zdela premala, razširili in da bodo dom uredili, da bo služil svojemu namenu vsaj delno do 1. maja 1949. Oba sklepa sta bila izvršena.

V času tekmovanja v zadružnih gradnjah, ki ga je napovedal okraj Ljutomer vsem okrajem, so Čepinčani s podvojenim elanom prišli za delo in izvršili še preostala dela. V tem delu so veliko prispevali iz lokalnih virov. Tako so izkopali glinice in je prežgali v opeko v vrednost 70.000 din, zbrali lesa 80 m³ in nakopalj peska ter gramoz 240 m³.

Ta delovna zmaga je lep primer, koliko in kaj se da narediti pod dobrim vodstvom in z dobrimi množičnimi organizacijami v vasi, predvsem pa z dobrim krajevnim ljudskim odborom.

Odkup krompirja v radgonskem okraju bo kmalu končan

Izmed vseh važnih odkupnih kampanij zavzema odkup krompirja v radgonskem okraju važno mesto, saj predstavlja ta produkt za ta okraj poleg žita v prehrani delovnega ljudstva važen pripomoček z ozirom na postavljeno izvršitev odkupne obveznosti kot agrarnem okraju. Z ozirom na izdaten plan odkupa vključuje precejšnjim naporom odkupnega podjetja in okrajnega aktiva je plan odkupa krompirja dosežen doslej 83%. Da ta procent odkupa ni višji, so krive napake, ki so bile narejene v začetku kampanije v centru Trate, kjer je odmera v KLO-ju Velka bila nepravilna in ta ni nudil pri ugotovitvi pravilne višine hektarskega donosa nobene pomoči. Na splošno je bila akcija odkupa v tem izvedena le površno ter so bila ponekod preobremenjena mala gospodarstva, a večja oproščena. Znatno je odkup oviralo tudi premalo število voznega parka. Z ozirom na druge prevozne storitve sta po večini opravljala posel prevoza le dva avtomobila, a skladišča na odkupnih centrih niso bila dovolj prostorna za prevzem večje količine krompirja.

Tako so morali kmetovalci dolgo čakati in vse to je vplivalo na neizpolnitev obvez. Lepo količino proslitih viškov krompirja so zadnje dni oddale kmetijsko-obdelovalne zadruge v Lutvercih in Stogovcih vključitvi svoje obveze in to 78.000 kg viška. Večja količina krompirja čaka na prevoz

v kmetijsko-obdelovalni zadrugi v Žepovcih. Tudi pri malih gospodarstvih z malo obvezo je precej proslitih viškov krompirjevega pridelka, ki ga pridelovalci pridno odprodajajo, zlasti zadružniki iz svojih ohišnic, da na ta način prihajajo do pripadajočih bonov iz teh gospodarstev. Ob zaključku odkupne kampanije v prihodnjih dneh se posveča precej naporov za dosledno izvedbo te akcije, da bo plan odkupa dosežen in na ta način zasiguran našemu delovnemu ljudstvu po tovarnah, rudnikih in ostalih ustanovah potreben prehranbeni fond.

R. J.

Kulturnoprosvetno delo na Velki

Po daljšem času je tudi na Velki zažvelo kulturnoprosvetno delo. V okviru Tedna Rdečega križa smo nastopili z igro »Srečanje«. Prireditve je dobro uspela. Vsi sodelavci so izrazili željo, da bi še več igrali, kar dokazuje, da so ljudje, ki imajo voljo do udeleževanja na kulturnoprosvetnem polju.

Ta želja jim bo v kratkem uresničena: ustanovili bodo kulturno izobraževalno društvo, za katerega se je prijavilo že lepo število prebivalcev. Pripravljali odbor bo moral to nalogo v najkrajšem času uresničiti, kajti na ta način bo ustvarjena možnost najširšega kulturnoprosvetnega dela.

Sedaj se pripravljamo na kulturno prireditve, ki bo na Praznik republike 29. novembra. Pri proslavi bodo obveze niso izpolnili. V zbiranju te-

Okrajno gradbeno podjetje v Murski Soboti je sprejelo koncem oktobra napovedano tekmovanje od Okrajnega gradbenega podjetja iz Poljčan. Tekmovanje sta obe podjetji vzeli resno in ostra borba za prvo mesto se je pričela že s prvim dnevom tekmovanja. Vendar se je v ocenjevanju meseca oktobra pokazalo, da je Okrajno gradbeno podjetje v Murski Soboti slabše. Analiza dela delovnega kolektiva je prinesla ugotovitve, ki nam povedo, zakaj si Okrajno gradbeno podjetje v Murski Soboti ni moglo osvojiti prvega mesta.

Po rezultatih, ki so jih objavili 15. t. m., je vidno, da je podjetje v zadnjih tednih doseglo lepe uspehe. Obveze, ki jih je sprejel kolektiv v počastitev Dneva republike, se vidno izvršujejo. Da pa niso še večji uspehi, je kriva slaba organizacija prevoznih sredstev. Prav organizaciji in organizaciji prevoza bo potrebno v bodoče posvečati več pažnje, da bodo obveze pravočasno izpolnjene in tudi presežene.

Ni pa to edini vzrok. Po statistiki je

V desetih centrih je bilo 6dnevno taborenje obveznikov predvojaške vzgoje

V preteklih tednih so v desetih centrih soboškega okraja taborili obvezniki predvojaške vzgoje. To taborenje je trajalo po šest dni in je bilo v različnih centrih v dnevih od 24. oktobra pa do 20. novembra. Udeležba je bila precejšnja: 85 procentna. Najboljše je bilo organizirano v Krogu, kjer je vse taborenje vodil komandir Veve Anton, ki je v tem pokazal veliko samoiniciative in mu je zato uspelo vključiti v to taborenje obveznike predvojaške vzgoje 100%. V cankovskem sektorju pa so nudili še posebno pomoč učitelji, ki so izvedli politično nastavo. V Beltincih je bila udeležba 100%. Veliko truda so tukaj vložili komandirji vodov, predvsem Jerič iz Gančan in Krapec iz Izakovcev. Pomoč pa je mladincem nudila tudi vojska. V Gornji Lendavi pa so se vsi udeleženci vključili v izobraževalni tečaj. Pod vodstvom domačega zdravnika pa so imeli še sanitetni tečaj. Veliko truda je vložil v tem času v pravilno izvajanje politične nastave Kovač Franc. Prav tako kot v G. Lendavi je ob zaključku sodelovala edi-

ugotovljeno, da je velika ovira doseganju večjih in boljših uspehov tudi izostajanje od dela. Tako je bilo v zadnjih štirinajstih dnevih 27% neopravičenih izostankov. To da zopet misliti ali bo kolektiv v tem mesecu dosegel prvo mesto! Da se to vprašanje ugodno reši, je potrebno več truda od strani sindikalne podružnice kot tudi od uprave same.

Vprašanje izboljšanja organizacije dela in utrditve discipline je najbolj pereče vprašanje. Če se to pravilno reši, bo delo na raznih gradiliščih hitreje in boljše izvršeno. Da bo to doseženo, se pripravljajo v zadnjih dnevih na tekmovanje po Turčičevem načinu zidanja. Predprave za to tekmovanje se vršijo v Nemščaku, kjer je trenutno najbolj razgibano gradilišče. Najboljše gradilišče v poslednjem času pa je Mestna ekonomija, nekliko zaostaja gradilišče v Skakovcih, kjer gradijo nove svinjake in tudi na Jezerih se je delo v zadnjem času izboljšalo. Najslabše gradilišče pa je Petanjci, kjer je krivda v tem, da uprava pitališča v Petanjcih, za katero gradijo

svinjake, nima dovoljno uvidenosti in ne nudi dovolj pomoči v prevoznem parku, katerega čestokrat uporablja za trenutno manj važne prevoze.

Vse to kaže, da je potrebno vse sile vložiti v utrditev discipline in v izboljšanje organizacije dela. Če pa hočemo to doseči, pa je nujno potrebno več ideološko vzgojnega dela med delavstvom in le tako lahko računamo s tem, da bo uspeh večji in zadovoljiv, posameznim delavcem, ki sicer dosegajo vidne delovni efekti, pa bo lahko dano primerno priznanje, podružnici sindikata pa bo v povezavi s upravo laže predlagati izmed najboljših zaslužne za naslov udarnika. Prav pred tem vprašanjem je podružnica sindikata Okrajnega gradbenega podjetja, pa ga ne more pravilno rešiti, to pa z ozirom na to, da večina delavcev, ki bi sicer lahko nosili ta časten naziv, glede na delavnost vse preveč neopravičeno izostaja od dela.

—P

Naši bralci pišejo

„Zaman sprašujem za mladinski aktiv“

V poslednjih tednih se zelo malo sliši o mladinskih aktivih v mestu Murska Sobota. V času festivala so nastopali, toda vsega programa le niso izvedli. Vendar pa se je takrat vsaj vedelo, da je v Murski Soboti mladina in da živi. Zdaj pa vse kaže, da mladinskih aktivov v mestu sploh ni in prav tako ne mestnega komiteja. Vsaj po delu se da tako soditi, pa tudi po številu sestankov.

Tako na primer sem imel priliko srečati mladince, ki mi je povedal, da je sicer član mladinske organizacije in ima legitimacijo in bi plačal članarino, pa ne ve kje. »Sram me je povedati, toda res je, nisem več mladinec, ne morem najti mladinskega aktiva v mestu, pa čeprav že precej časa sprašujem.« Tako je povedal. Lep primer je to, da mladinec išče organizacijo, toda žalostno je to, da organizacije ni. Zakaj bi se torej trudili, če v soboškem okraju ni po vseh mladinskih aktivov, ko pa jih ni niti v Murski Soboti.

Pravijo, da natakari, predvsem kavarniški vedó po navadi vse. Sicer je to tudi res. Res je tudi to, da ti vedo povedati, kdo je kaj, toda tudi to je resnica, da v soboški kavarni prav natakari sprašuje znane goste. Kje naj bi našel blagajničarja mladinskega komiteja za mesto ali pa koga drugega, kateremu bi predal članarino, ki jo je zbral od mladine, uslužbene v kavarni.

Kaj poreče na to Okrajni komite LMS? Vsekakor je njegova naloga, da poskrbi za to, da ne bo mladina iskala organizacijo, ampak bo organizacija iskala in vključevala mladino. Nj dalja to, kar lahko da: ideološko vzgojo in možnost udeleževanja se na vseh področjih današnjega življenja.

op.

—ZV—

Zmago Veseli

Otrok vojne

(Nadaljevanje)

Oče se ni zmenil za gospodinjinjo pripovedovanje. Mama se je vsedla na divan in Maca poleg nje. Tudi Vladko je prisedel. Molčali so. Oče je stopil k oknu in opazoval vrvež na ulici. Okno je bilo nizko, da bi človek lahko kar stopil skozi okno na ulico. Pohištvo je bilo staro, miza sredi sobe je majava, na divanu platno je razcefrano. Sobicca pa mala in vse je bilo tako stlačeno, da še je človek komaj gibal.

Vladku je bilo tako neprijetno v tem okolišču. V svoji otroški domišljiji si je bil pričaral vse kaj drugega. Sicer nič kaj veličastnega okoliša, toda tisto prijazno domaćnost. Če že drugega ne, pa je pričakoval vsaj več pestrosti, a našel je vse samo zanemarljivo, pusto in odbijajoče...

Naslonil se je mami na roko in polagoma zadremal. Mama ga je položila na divan, ogrnila z odelo in pričela pripravljati postelje. Maca pa je brez besed pristopila in kovčegom in prekladala obleko in perilo v omaro.

*

Jutro je bilo svetlo in sončno. Oče je že zgodaj odšel. Vladko pa je tokrat dolgo spal. Plaho je stopil prvič na dvorišče. Tudi tukaj so vse štiri strani zapirali zidovi. Bilo pa je vseeno prostorno, čeprav umazano in polno smeti. Čarok ni bilo nikjer. Včasih je kateri od

odraslih stopil v dvornico, ali pa k sosedu, drugače pa je bilo vedno prazno. Vladko je takoj v prvi minuti dobil vtis prazničnosti, obenem pa je imel občutek osamljenosti in dolgočasia...

Predpoldan je prebil v kuhinji pri mami. Sedel je v kotu in molče opazoval gospodinjo in njeno hčerko ter poslušal njun pogovor. Malo je razumel. Tako čudno tuje sta naglašali besede in jih tako zavlačevali. Včasih pa sta povedali kakšno besedo, ki je Vladko še sploh ni slišal. Če pa se je sam oglašil, ali pa je Maca kaj spregovorila, pa sta obe poslušali zopet njih in spraševali za kakšno besedo...

Tako je bilo nekaj dni zaporedoma. Vladko je polagoma spoznaval okolje, sostanovalec in svoje vrstnike. V dvorišču je bilo mnogo otrok. Samo mizar jih je imel šest, hišnik štiri, gospodinja tri in še ostali trije stanovanci pet. Nezaupljivi so bili otroci proti njemu. Nezaupljivi in radovedni. Igrali so se vedno po svoje in sami in Vladko je občutil, da ga nimajo radi v svoji družbi. Zato pa se jih je tudi izogibal in iskal svoje koticke na dvorišču. Najraje pa je sedel v kotu ob kuhinjski omari in bral. Sicer je v prvih dneh malo razumel, kajti hrvaščine ni bil vajen, toda šlo je le. Vživljal se je v branje in postal molčeč in zaprt vase. Resen se je zdel vsem in odrasli so ga z zanimanjem opazovali. Knjig pa je imel vedno dovolj. Posojevala mu jih je gospodinjinja hčerka Mirca...

Molčal je. Težko mu je bilo med temi ljudmi, toda tega ni povedal nikomur.

Niti staršem ni zaupal. Sicer pa je vedel, da je tudi njim hudo in da trpijo in jim ni hotel povzročati nepotrebnih težav in žalosti. Iskal je dobrih besed pri odraslih. Posebno mnogo se je zadrževal pri mizarju in delavci. Včasih je šel tudi k njim na stanovanje. Ta je vedno tako lepo vedel pripovedovati o vsem. In tudi obziren je bil do njega. Vladku je ugajalo, da govori z njim kot z odraslim. Bolelo pa ga je, da so tudi med odraslimi taki, ki ga sovražijo kot otroki, takšni, ki se norčujejo in ga zasmehujejo.

»Kranjec je zopet tukaj!« je slišal čisto godrnjati mizarjevo mamo. »Nikdar ne ve biti doma.«

Vedno je bil napoti tej ženski. Čeprav je bil vedno tam, kjer bi ji bil čim manj v napoto, toda opazil je vedno bolj, da ona išče prilike, da bi lahko godrnjala. Ni se zmenila za prigovarjanje svojega sina, češ: »Kaj pa nam je potreben tukaj! Naj bi ostali vsi, kar jih je, tam, kjer so bili.«

Tak postopek stare žene je vplival tudi na otroke. Prvi so bili mizarjevi. Dolgi, droben, bledoliki mizarjevi Mirček se je vedno spotal ob njega. Slišal ga je v prvih dneh, ko je Vladko občudoval petelina, katerega je prinesla hišnica in zdaj se je vedno norčaril iz njega: »Petelin, petelin.« Vladko je šele pozneje izvedel, da je tu krivo samo to, da ni vedel po hrvaški povedati: kokot. Slično je bilo tudi pozneje, ko je oblekel svoje caigaste kratke hlače rumeno-zelene barve. Takrat se je oglašila hčerka žida, ki je stanoval v prvem nadstropju:

»Žuti žabe guti!« in potem so vsi zavpili v zboru, kot da bi se dogovorili: »Žuti žabe guti!« Tako se je razlegalo vpitje za njim iz dneva v dan. On pa je bil sam s seboj in molče poslušal. Bolelo ga je to. Izogibal se je in včasih je po ves dan presedel v mračni sobici in premišljeval Domotožje se ga je lotevalo ob takih prilikah in tako težko mu je postajalo, da bi zaokhal. Toda Vladko ni hotel jokati. Premagoval se je, a v njem je rilo in ga razjedalo. Neopazno se je v njem razmahnilo sovraštvo.

Želel si je vedno toliko sonca, a tukaj je bilo vedno tako mračno, čeprav so bili dnevi vedno lepši, toplejši in prijetnejši. Na dvorišču je bilo sicer prijetno kljub neprijetni zunanosti, toda to, kar je čutil, je bilo tisto, kar je naredilo iz vsega puščobo... In Vladko je imel toliko časa za premišljevanje... Ostali otroci s tega dvorišča so obiskovali Solo, a Vladko je pohajal. Jeseni komaj ga bodo vpisali v gimnazijo in do tega časa je še nekaj mesecev.

Pa kljub vsemu je pričakoval nekaj od teh otrok. Po njegovem ni moglo, da bi ga kar tako brez razloga sovražili in zavračali. Na vsak način je hotel zblizanja z njimi. Hotel je nekaj, česar ni mogel pričakovati od njih. Med vsemi pa je bila prijazna z njim le Katica. Prijetno ga je včasih presenetila. Tako prijetno kot takrat, ko je imel imendan in se niti sam ni spomnil nanj... Kupila mu je bonbončke in mu jih v zadregi podarila. Ni vedela, kaj bi prav za prav povedala, on pa je bil srečen. Vendar se je nekdo našel ki ga je vsaj malo razumel in ga poskušal razveseliti...

Toda to je bilo tako malo in tisto, kar je videl v ostalih, je vse zakrilo. Tisti vsakodneveni vrišč za njim: »Žuti žabe guti.« Ni mogel vedno mirovati. Ni mogel. Pa če bi samo kričal, bi še kako šlo, toda ko ga tako niso mogli zganiti, so poskušali drugače...

Videl jih je, kako so se zbrani v kotu dvorišča pogovarjali in prijetno hihitali. Z negotovostjo se je oziral proti njim. Ni se jim hotel približati. Umaknil se je v svoj kotiček ob dvrnicah, sedel na štor in se zagledal v slinjšo. Prav lahčen oblačil se je neopazno pomikal preko svoda. Zopet je začutil v sebi tisti trpki občutek zavrnjenega. Vedel je, da ga tudi tukaj ne puste v miru... Tako je tudi bilo. Približevali so se mu zdaj eden zdaj drugi kot slučajno in pričelo se je kot ponavdi. Tokrat so kar vsi razposajeno skakali okrog njega in se na vse pretege trudili, da bi ga s svojimi zabavljivkami izvabili iz zatišja. Ko se jim to ni hotelo posrečiti, so postajali že nestrpnji in se zopet zbrali v gručo. Vladko je pričakoval, kaj bo. V njem je pričel rasti srd in nemir. Oprezljivo se je oziral proti njim in počenil. Tih je bil in miren, toda videlo se je, da se pripravljajo na nekaj...

Približal se mu je mali Željko. Oprezno se je bližal, vsak čas pripravljen zbežati. V roki je držal daleč od sebe veliko gumijasto žogo. Nekaj metrov od Vladka se je ustavil in pritisnil s prsti. Po Vladku je brizgnil mrzel curek. Pogledal se je brez besed za njim, toda priden ga je ujel, so ga obkrožili ostali in kar deževalo je po njem. V nekaj sekundah je bil ves moker. Vladko pa se ni

Odpraviti nepismenost - resna naloga slehernega S plenuma Ljudske prosvete v Murski Soboti

Plenum Ljudske prosvete v Murski Soboti je pokazal precejšnjo rast kulturno prosvetne dejavnosti, prikazal pa je tudi nepravilnosti na tem področju. Vse-takor bi z načrtnim delom, katerega je v vsem letu občutno primanjkovalo, veliko več dosegljivo. Kulturno prosvetno de-lo se je sicer usmerjalo v tem smislu, saj se je vse delo preneslo v glavnem na društva, toda do prave delavnosti je prišlo šele v času kmetijskega festivala. V tem času je bila tudi izpolnjena in presežena obveza Okrajnega odbora ljudske prosvete, zadana v čast II. kongresu Ljudske prosvete — ustanovljenih je bilo več izobraževalno umetniških društev, tako, da je zdaj v okraju 23 društev, obveza pa je bila 20. Od teh je 1 SKUD, 1 DKUD, 2 KPUD in 19 izobraževalno umetniških društev. V kratkem pa bodo ustanovljena društva še v nekaj vaseh. V vseh že ustanovljenih društvih je vklju-čenih 1321 članov.

V raznih krajih soboškega okraja so prišli z delom izobraževalni tečaji, kar je trenutno najvažnejša naloga. Do zdaj je teh tečajev v okraju 14. V nekaterih vaseh je delo v tem vprašanju dokaj za-nemarljeno. Ponekod manjka predavate-ljev, ali so predavanja neredna. Največ primerov pa je takih: Množične organi-zacije niso poskrbele za dovoljno agi-tacijo in tako se ljudje ne vključujejo v tečaj. Lep primer pravilnega dela je vas Križevci, kjer je partijski celici uspelo s tem, da se je celotna vključila v tečaj in razvila široko agitacijo, vklju-čiti vse množične organizacije v tečaj, a predvsem vse člane izobraževalno umetniškega društva.

Da se delo poživljuje, je napovedalo iz-obraževalno umetniško društvo »Kočan Koloman« iz Andričancev vsem ostalim društvom v okraju tekmovanje, kar je že večjega pomena zaradi tega, ker je društvo šele v začetnih težavah svojega delovanja.

Veliko več pažnje bo treba v bodoče posvečati knjižnicam, ki so ponekod po-polnoma zanemarjene. Tako se dogaja, da knjige izdajo, a jih več ne zberejo in tako ostane knjižnica brez knjig. V vsem okraju je le 7 knjižnic. Te je izpo-kolnil Okrajni odbor ljudske prosvete, ki je razdelil dobrim knjižnicam knjige, ki jih je nakupil z denarjem, katerega je zbral v »Tednu knjige« za značke. Tega denarja je bilo 22.727 din.

Prav tako so premalo pažnje posve-tili odrskim družinam. Teh je v okraju 34, a ocenjenih je od teh vsega 18. Vse te družine nastopajo v glavnem v zim-skih mesecih in ponekod popolnoma od-celjeno od družin in brez kontrole. Tako se dogaja, da posamezne skupine nastopajo tudi z deli, ki so jih slabo na-študirale, kajti pričele so vaditi komade, ki presega njihove zmožnosti. Največ-jeva grajanja pa je vredna odrska sku-pina SKUD »Stefan Kovač« v Murski Soboti, ki je imela vse možnosti zbrati dobre igralce in z njimi naštvirati pri-merno igro, a v enoletnem času svojega obstoja sploh ni nastopila na festivalu. Sicer je ta napaka v zadnjem času po-pravljena, kajti zdaj vadi dve skupini v dramski sekciji in upati je, da bo prvi nastop kmalu.

Večje težave pa so z godbami in fol-klorom. Godbe so do zdaj nastopale po-polnoma nenačrtno ali pa sploh niso va-dile, kot na primer godba SKUD »Stefan Kovač«, ki iz tega vzroka ni nastopila na kmetičem festivalu. Prav tako ni na-stopila godba iz Bakovcev, čeprav je po-kvaliteti med najboljšimi v okraju. Ta se je v zadnjem času vključila v izobra-ževalno društvo in vzgaja mladince, kar je vsekakor vzorno. Tudi folklorne sku-pine vadijo samo od časa do časa. Tako so pričele vadiiti v času priprav za festi-val in zdaj s tem delom nadaljujejo. Zelo pozitivno je, da so v Cankovi prenesli vadbo tudi na pionirje in izdali načrt plesov, katere bodo naštvirali.

Pevski zbori so pričeli z delom ob usta-novitvi društev in tudi tukaj sodelujejo v več mestih pionirji. Tako je eden iz-med zelo dobrih pionirskih pevskih zborov v Gornji Lendavi in v Tišini. Najboljši izmed pevskih zborov pa je vse-

kakor pevski zbor SKUD »Stefan Kovač« v Murski Soboti, ki se zaveda tudi vzgoj-ne naloge na političnem polju. Tako je ta zbor sodeloval pri vseh otvoritvah za-družnih domov, obiskal je državna po-sestva, nastopal na večini proslav in ob-iskal tudi nekatera podjetja.

Veliko premalo pažnje pa se je posve-čalo ljudski univerzi. Tega pa je kriv predvsem odbor za ljudsko univerzo, ki ni polagal važnosti na svoje delo. V vsem letu je bilo vsega 16 predavanj, kar je z ozirom na velikost okraja veliko pre-malo. Kar pa je pomembno in tudi po-

trebno, pa je bila ustanovitev lutkovne sekcije. Sicer bi ta sekcija lahko pričela z delom velike preje, ker so bile lutke in vse potrebno že več mesecev pripravljene, toda nikogar ni bilo, ki bi za delo na tem področju skrbel.

Najvažnejša naloga, katere reševanja se je potrebno z največjo odločnostjo lo-titi, pa je odpravljanje nepismenosti v soboškem okraju. Po podatkih je še ved-no okrog 400 nepismenih. V tem je po-trebna vsa pomoč od strani množičnih organizacij, kot tudi pomoč s strani KLO-jev.

Na državnem posestvu v Črešnjevcih

GOSPODARSTVO

Malo državno posestvo v Črešnjevcih pri Radgoni, eno najmanjših v vrsti Re-publiških kmetijskih gospodarstev Slove-nije, direktorje Gornja Radgona, ven-dar doseglja, kakor tudi ostala držav-na posestva v okraju Radgona prav lepe uspehe. Leži dobre pol ure od Radgona na prijaznem gričku, sredi vinskih go-ric, obdano od lepo obdelanih njiv, sa-donosnikov in travnikov. Kamorkoli sto-piš ali v hlev h goveji živini, ali v svini-ski hlev, ali v slet, napolnjeno z moštom, ki se je po Martinovem sprememil v še slajše vino, ali v upravno poslopje, ki je naslonjeno v zatišje smrekovega gaja, ali dobi po vinogradih, ki jih je tu nai-več, ali po lepo pospravljenih njivah, povsod vlada vzoren red. To je delo rok delovnega kolektiva tega posestva, to je delo skrbne in večje roke pridnega upravnika, ki tudi sam prime, če je tre-ba za vsako delo...

Mlado je še to posestvo, zapuščina nekdanjih izkoriščevalcev... Do 1. ju-lija t. l. je bilo okrajnega značaja, po-tem pa se vključilo v vrsto republiških posestev. Njegova skupna površina zna-ša 76 hektarov. Od tega je 63 ha obdelo-valne zemlje, 11 ha gozdov, 2 ha pa zav-zema stavbišče. Posestvo je večji del vinogradniškega značaja. V zadnjem času so povečali površino vinogradov za 3 ha s tem, da so zrigolali ledino in jo zasa-dili z novimi mladimi nasadi. Stari nasa-di so že precej izčrpani. Toda sledovi starih vinogradov bodo vsajoma povsem izginili. Stare nasade bodo povsod nado-mestili z novimi. Postopoma bodo pre-riogolali ves vinograd in se poslužili pri svojem delu, kjer bo le dopuščal teren, strojne obdelave. Tako se bo z leti dvig-na proizvodnja, lastna polna cena pa se bo stem ukrepom dvignila za 45 odst. Kljub starim nasadam pa je znašal vsled skrbne obdelave hektarski donos v zad-njih treh letih povprečno 15 hl vina.

Vinogradniška brigada, ki ima 7 de-setin, si je osvojila brigadni sistem dela Vinogradniško delo je vse normirano. Delovni kolektiv je presegal norme pri vseh vinogradniških delih povprečno od 5-10%. Vse delo je bilo izvršeno kva-litetno in strokovno dobro. V vinogradih so mešani nasadi. Kljub temu je kako-voost pridelka dobra. V treh letih je po-sestvo pridelalo 10 vagonov kvalitetne-ga vina.

SADJARSTVO

Je druga važna panoga tega posestva V zadnjih letih je kljub zimskemu škrop-ljenju sadovnjak precej ogrožen po ka-parju. Zato bodo izvedli popolno reorgani-zacijo sadonosnikov, kar bo našlo od-mev tudi pri privatnem sektorju. Za vzgled ostalim je državno posestvo že zastavilo prve korake. Zasadilo je 300 dreves priličnega sadnega drevoja in s tem vršilo iz gojenja visokodebelnega v-plantažno sadjarstvo, s čimer bo olajša-lo borbo proti grozečemu kaparju. Ob-stoji že pol ha te vrste nasajenega sadja, postopoma pa bodo zasadili na ta način še ostale dele, skupno okrog 12 ha. Po-vprečni pridelok v zadnjih treh letih je znašal 3000 kg jabolk na ha. Sadje se je uporabilo za široko potrošnjo. Letošnja letina, ne glede na bolezen, ni bila ugod-na.

zoval, je vse tako spominjali na njihovo izselitev. Mami so spozlepe po licih solze, oče je samo težko vzdihnil, Maca pa je sovražno zasepetala: »Vse to jim bo vrnjeno.«

Vladko je nehoté pomislil na tisto, o čemer je včasih pripovedoval mizar, ka-dar se je pogovarjal z odraslimi: o par-tizanih in četnikih, ki so se uprli in po-bijali Nemce in ustaše in so vedno povsod, a vedno tam, kjer jih je najmanj pričakovati. Vladko ni prav razumel tega, vendar je toliko dojel, da Maca misli prav na te ljudi...

Krancovi so bili bleedi in prestrašeni. Slutili so, kaj se jim pripravlja, a morali so biti pokorni. Vdano so stopili v avto, prav tako, kot pred nekaj meseci Potoč-nikovi — z nekaj culami v rokah. Nekje iz predmestja je pridrvel prav takšen avto. V njem je bilo več ljudi in vojak. Slišalo se je, kako zunaj pritajeno vzkli-kajo:

»Šrampa peljejo...«
»Motoristi-ustaši so drveli neptrenehoma sem in tja. Vedno jih je bilo videti, kot da bi nekoga iskali... Vse to, kar so ljudje v tem dnevu videvali, je vzbudilo v njih preplah. Sicer so dobro vedeli, da so tokrat na vrsti le židje, toda v vseh je bilo nekakšno napeto občutje, kot da bi jih nekaj opominjalo: kmalu bo tudi na vas vrsta!

Vladko je neopazno izginil na dvorišče. Nemiren je bil Pogledoval je v prvo nadstropje. Tam so stanovali Roštovi. Ni mogel pozabiti tega kar so mu na-redile hčerke tega žida. Na tistem je maščevalno mislil: zdaj bodo videle, kako je takim, kot smo mi, v svetu! Pa

V predvolivnem tekmovanju so doseženi in se dosegajo povsod veliki uspehi. V vseh krajih se vršijo predvolivni sestanki in zbori volivcev. Razkrivajo se nepravilnosti v dosedanjem delu krajevnih ljudskih odborov in prav tako je jasna vidna moč ali slabost slehernega množične organizacije. Skratka, v predvolivnih pripravah se pretresa vse, kar je v zvezi s krajevnimi ljud-skimi odbori, od slehernega posameznika do celokupnega odbora in njegovega delovanja.

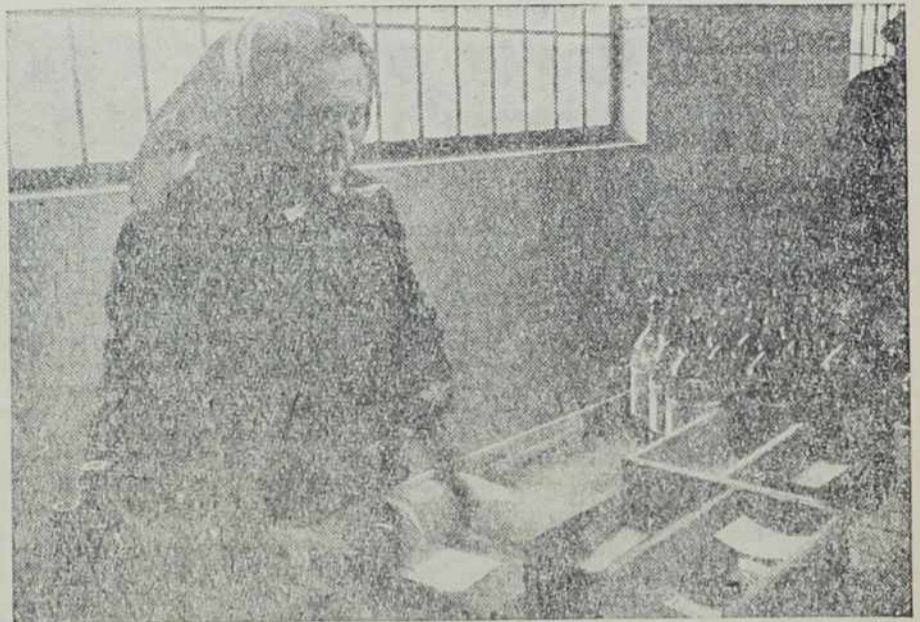
V zvezi z vsem tem razpisuje izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije

NAGRADNO TEKMOVANJE

za najboljše poročilo, dopis ali reportažo, za najboljše in hitre prispevke v predvolivnem času, in sicer:

1. Za najboljše prispevke o zborih volivcev
2. Za najboljši kritični prispevek z dobrimi in slabimi pri-meri dela krajevnega ljudskega odbora
3. Za najboljši prispevek s področja lokalne in komunalne dejavnosti krajevnega ljudskega odbora
4. Za najboljši prispevek o delu in utrjevanju množičnih organizacij na vasi
5. Za najboljši prispevek iz notranje organizacije in vsebino dela kmetijsko-obdelovalnih zadrug ali utrjevanja kme-tijsko-obdelovalnih zadrug.

Prva nagrada je v znesku 3000 din, dve nagradi po 2000 din, tri nagrade po 1000 din in štiri nagrade po 500 din. Dopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Ljudski glas«, Murska Sobota.

Etiketerka Kegel Marija je ena najstarejših delavk pri podjetju Slatina Radenci.

vanju noče biti zadnji. Na zadnjem mno-žičnem sestanku so sklenili, da bodo v času priprav za volitve v krajevne ljud-ske odbore in pa do volitve samih, t. j. do 18. decembra njih desetine med seboj tekmovale v izvedbi jesenske vinograd-niške koplje. Pogoji tekmovanja so sle-deči:

1. Norma pri jesenski vinogradniški koplji je postavljena na 8 urni trudodan in to z gnojenjem 200 m³, brez gnojenja pa 250 m³ površine.
2. Vse delo mora strokovno in kako-voštno stoddostno odgovarjati, za kar odgovornosti posamezni deseterji.
3. Zmagovalec bo tista desetina, ki bo izvedla vse navedene pogoje ter bo pri preseganju norm dosegla največji odstotek.

Delavci in nameščenci so se na tem sestanku obvezali, da ne bodo imeli no-benih neopravičenih izostankov, ter da bodo kot dobri člani sindikata skrbeli, da pridejo v operativno vodstvo pri volit-vah v krajevne ljudske odbore.

S svojim delom in socialističnim tek-movanjem hoče tudi delovni kolektiv enega najmanjših državnih posestev v okraju Radgona pokazati pred svetom, da je edina pravilna pot tja, po kateri nas vodi naša Partija z maršalom Titom na čelu. To njihovo tekmovanje pa bo najboljši odgovor klevetnikom, ki hoče-jo rušiti enotnost narodov in delavskega razreda.

MLADINSKI VESTNIK

Mladinski aktiv v Križevcih za 29. november

Mladinski aktiv Križevci šteje vsega 19 mladincev, toda ti so delavni in hočejo tekmovati za Dan republike in s tem pokazati svojo pripadnost Partiji in ljudstvu. Večino zadanih sklepov za to tekmovanje so že iz-polnili. Tako so se vsi vključili v KUD »Staneta Rozmana« in v tem tudi aktivno delajo. Vsi člani aktiva so se prav tako vključili v izobraže-valni tečaj in ga tudi redno obiskujejo. Pripravili so se tudi za kulturno pri-reditev ter jo tudi izvedli, in to še stega novembra. Nastopili so z igro »Lovorjev venec«. Mladinke so vmes zapele »Ko grem čez hribeček« in »De-kle, daj mi rož rdečih«. Tudi adar-niško so delali in obvezo 100 pr-stovoljnih delovnih ur tudi presegli. Za predvečer Dneva republike pa bo-do pripravili taborni ogenj.

S tem je mladinski aktiv Križevci pokazal svojo moč in trdnost in je lahko za vzgled vsem ostalim kra-jevnim aktivom mladine v obmurskih okrajih.

oziral na ostale Ujel je Željka in ga iz-pustil šele takrat, ko je ta tako obupno zavreščal, da so pogledali stanovalci z vseh oken. Toda preden so razumeli, kaj se dogaja, se je vsa čreda otrok vreseč razbežala. Vladko se je skrivil za drva in čakal. Željko je vresečal v hiši. Njegova mati je prav tako vresečala. Vladko je prislonil polena k drvarnici, se naslonil nanje in molče opazoval obliko, s ka-tere je komaj opazno puhtelo. Nepri-letno mu je bilo. Obleka se mu je pri-lepila na telo, sonce pa je vroče pripo-kevalo. Vladko je potrpežljivo čakal, kdaj se posuši. Ni hotel takšen pred starše. Vedel je, da mu ne bodo ničesar očitali, vedel pa je tudi to, da bo njim prav tako kot njemu Molčali bodo, kaj pa naj po-vedo tem ljudem, ki vidijo samo sebe in svoje otroke in si ne dajo ničesar dopovedati, posebno pa od teh »kranj-cev« ne...

Nekaj dni pozneje se je priselil v to dvorišče čuden zakonski par: krepka srednje visoka žena in droben nizek mož. Nastanila sta se v temni sobici takoj ob vhodu v hišo. Še isti dan je bil na vr-atih droben napis: »Kraljica železa«. Ne-koliko pozneje so že vsi vedeli, da je to žena, ki zviža z rokami železo, debe-lejšo od enega centimetra, drži v zobeh po pet šest stolcev naenkrat, za njenega moža pa, da je fakir in da čara. To je odvrgnilo pozornost otrok od Vladka, a pritegnilo Vladkovo pozornost. Hitro se je sprijaznil z novimi stanovalci, pred-vsem se je dobro razumel z malim ča-rovnjakom in ta mu je kazal, kako se človek lahko nauči čarati, predvsem s čarobno palico. Vladko mu je zato po-

magal pri prenašanju njegovih priprav in zastojni gledal njegova in njegove žene predvajanja.

Privadil se je temu življenju in zado-voljen je bil z učinkom, ki ga je naredilo na ostale njegove vrstnike prijateljstvo s temi novimi stanovalci. Privadil pa se je tudi vse pogostejšemu pohajanju po mestu. Vabilo ga je vse novo, česar je bilo toliko v tem mestu...

Poletje se je bližalo h koncu. Sicer Vladko tega tukaj ni videl po ničemer drugem kot po koledarju in po tem, da je na trgu bilo vedno več sadja. Vroče pa je bilo še vedno. V tem dnevu je bilo vse mesto nemirno. Vladko dolgo ni ve-del, zakaj, toda kmalu je tudi do njega prišla novica: vse židje preseljujejo. Vladko se je spomnil, kako ga je Kranc, ki je imel na nasprotni strani ulice trgo-vino, vedno spraševal, kako je bilo z njimi in kdaj in zakaj so jih preselili. Vladko mu je odgovorjal, kakor je pač vedel, žid pa je samo zaskrbljeno zma-jeval z glavo in stokal:

»Zakaj delajo tako z ljudmi, ki niso ničesar zakrivilii...«

Vladko se je spomnil besed fantiča, ki jim je nesel kovčeg od kolodvora. Že takrat se je govorilo po mestu da pride kmalu na vrsto teh nekaj mestnih židov. Zdal je bilo tako. Tudi pri Krancu se je ustvil avto. Slišalo se je tekanje po Krancovem stanovanju in kmalu po tem so se na vratih pokazali možje v rjavo-zelenih uniformah s črko U na čepicah. Za tem so šli Kranc, njegova žena in otrok. Potočnikove, ki so to početje opa-

da noben od teh več ni živ. Ustaši so jih baje postavili v vrsto in potem kar s kladivom pobili, češ da je škoda toliko nabojev, ko se lahko naredi bolj eno-stavno.

Vse te vesti niti najmanj niso priza-devale Roštovi, kot da se njim ničesar ne more zgoditi. To se je zdelo čudno vsem. Mizar je na tistem pripovedoval, da so baje vsi skupaj ustaški agenti in da se je treba paziti pred njimi, če se kaj pove... Ničče v dvorišču jim ni bil prijatelj, čeprav so še pred nekaj tedni mislili o njih popolnoma drugače. Vsak je jih je izogibal. Starši so prepovedovali svojim otrokom družiti se z Roštovimi hčerkami. Vladko pa se je na vse to na tistem smejal. Prav mu je bilo, da so prav nje tako izločili iz svoje srede, kot so prej njega. Sicer še vedno niso pokazali proti njemu nič prijazno-sti, toda več obzirnosti...

Po nekaj tednih je nastal po mestu prav tak vrvež, kot takrat ko so pre-se-ljevali židje, toda tokrat ni bil v nevar-nosti nihče. Imovino izseljenih židov so zbirali in prevažali v židovski tempelj. Vladko je zopet lahko opazil nekaj, kar bi težko pričakoval. Roštovi so od časa do časa odhajali v Krancovo stanovan-je in se vračali s polnimi taškami pod ro-kami in nekam čudno debeli. Mizar in oče sta stala ob velikih vežnih vratih in vse to opazovala. Tudi Vladko je bil tam. Mizar se je zaničljivo nasmihal. Na njegovem koščemem obrazu je bilo brati prezir. Njegov pogled pa je povedal mnogo več Vladku se je zdelo kot bi poslušal Maco: »Vse jim bo vrnjeno!«

(Nadaljevanje priložnjač.)

Ljudska tehnika

Zakaj delo ne napreduje

Na to vprašanje ni težko odgovoriti. Predvsem je potrebno povedati nekaj dejstev in odgovor je jasen. Tako na primer je krivda za nedelo letalske grupe poleg drugega v tem: predsednik Okrajnega odbora Ljudske tehnike tovariš Filipič je sprejel od sekretarja Okrajnega odbora Ljudske tehnike nakazilo za 1 kubik desk, katere je treba prepeljati v Mursko Soboto, z obvezo, da bo za prevoz preskrbel. Če sekretar je to nakazilo nekaj dni nosil v žepu. Predsednik pa je z njim odšel na dopust. Letalska grupa pa nima inventarja za delavnico, ki bi bila učilnica za modelarje, kajti deske so bile namenjene izdelavi tega inventarja.

V nedeljo bo tretjič ustanovna skupščina Okrajnega odbora Ljudske tehnike, ki kot je po statutu določeno, še ni izvoljen. Prvič

nihče ni dobil povabila, torej so nekateri prišli na ustno obvestilo. Drugič so obvestila dobili vsi izvoljeni delegati iz društev in krožkov, toda tokrat ni bilo sekretarja Okrajnega odbora Ljudske tehnike, ki bi vodil skupščino.

Takšnih primerov pa bi bilo še več, toda ti so dovolj. Povedo nam, da ljudje, ki imajo za razširitev in dvig delavnosti Ljudske tehnike največ odgovornosti, ne postopajo tako kot je potrebno, da sprejemajo obveze, za katere vedo že vnaprej, da jih ne bodo izvršili. Zdi se jim, da je vseeno, ali izvršujejo svoje obveznosti ali ne. Ne zavajajo pa se tega, da je prav od njih odvisna tehnična vzgoja mladine v vsem okraju in da bo razvoj Ljudske tehnike v soboškem okraju tak, kakršen bo njihov delež v pomoči posameznim organizacijam klubov tehnike in krožkom.

Za višjo storilnost dela v Tovarni mesnih izdelkov v Murski Soboti

Klavnica in tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti je dobivala v prvih letih po osvoboditvi le manjšo količino surovin, to pa v sled nenačrtnega gospodarstva v kmetijstvu. Takrat je dobavljalo podjetje predvsem prašiče. Po ustanovitvi državnih pištališč in po razširitvi združenega sektorja se je dobava živine znatno povečala in tudi izboljšala. Po uvedbi pištališč pa je delovni kolektiv začutil pomanjkanje delovne sile in to kvalificirane. Prav v času ustanovitve pištališč oziroma že prej so mnogi trdili, da podjetje poslednje bo zaposlovalo več delovne sile kot v letu 1947, a že v prvih mesecih po ustanovitvi pištališč se je izkazalo, da ni tako. V zadnjem letu pa lahko ugotovimo, da podjetje zaposluje 115% več delavcev kakor v letu 1946-46.

Delovni kolektiv ima še vedno težave s tehničnimi napravami, kajti tovarna je bila v prejšnji Jugoslaviji zgrajena docela nenačrtno. Zelo postrvovalen je v vsem delu v podjetju tehnični vodja tovariš Vodička Jože. Predvsem skrbi za to, da ne bi prišlo do okvare pri izdelkih, kajti vsakodnevno se nahaja v tovarni 150-200.000 kg raznega nasoljenega mesa, katero je predvideno za različne izdelke. Prav tako skrbita za to tovariš Gal Franc in Lipaj Ladislav, ki delata pri nasoljevanju mesa.

V tem podjetju je bil lani tudi tečaj za visoko kvalifikacijo. Tečaj je obiskovalo 18 tovarišev iz vse Slovenije. Ta tečaj je dal predvsem dobre strokovne podjetju samemu, a prav tako ostalim podjetjem v Sloveniji.

Hiter dotok surovin v zadnjih letih je zahteval boljše organizacijo dela; da to vprašanje rešijo, sta partijska celica in sindikat poskušala z uvedbo norm. Kmalu je to tudi uspelo. Zdaj so norme uvedene že skoraj za vse operacije dela. S tem je dokazano, da se tudi v tej stroki da opravljanje dela po normah, čeprav še vedno po nekaterih podjetjih dvomijo o tem.

Delovni kolektiv pa se udeležuje tudi raznega prostovoljnega dela. Predvsem je veliko doprinesel v »Tednu požarne varnosti« in v »Tednu ceste«. Skupina 12 tovarišev je sodelovala tudi v akciji sečnje drvi; svoj plan sečne je visoko preseglja ter si priborila tudi prehodno zastavico. Delovni kolektiv pa še vedno ni dobil dodeljen niti 1 m³ drvi, za kar bi moral poskrbeti Okrajni svet zveze sindikatov.

Vsekakor je priznati delovnemu kolektivu Tovarne mesnih izdelkov vestnost in poštenost pri delu, predvsem pa v poslednjih dneh, ko so sklenili, da bodo tekmovali za višjo storilnost in s tem sklep tudi izvršili ter dosegli lepe uspehe.

Da bodo tekmovali, so se odločili na sestanku. Za dan tekovanja so izbrali nedeljo dne 13. nov., a tekmovala je brigada pri klanju goved. Brigada se je tega dne zbrala še ob pol petih jutraj. Brigadir Zdravec Ivan je razdelil brigado na dve skupini in točno ob 5. uri jutraj je brigada pričela tekmovali. Po dveh urah je normo preseglja za 9%. Do 10.45 je brigada petih kvalificiranih delavcev in enega vajenca preseglja normo za 69%. V tem času je zaklala 34 komedov goved povprečne težine 430 kg. Delo je bilo strokovno dobro opravljeno in ni bila poškodovana nobena koža.

Naslednjega dne so tekmovali pri klanju svinji, klanju goved, izločevanju goved in izločevanju govejih glav. Ob šesti uri jutraj je brigada, ki je štela

17 kvalificiranih delavcev in 4 nekvalificirane delavce, pričela tekmovali za višjo storilnost pri klanju svinji. To brigado je vodil tovariš Merklin Karel. Do pol enajste ure je brigada zaklala 127 svinji povprečne težine 120 kg, kar pomeni, da je preseglja normo za 38%. Pri tem tekovanju so se najboljše izkazali delači svinji. Za odiranje vsake svinjske kože so porabili povprečno 11 minut, kar pomeni 80% presežene norme. Pri tem pa so istočasno izboljšali kvaliteto kože, tako da sta bili od 127 komadov le dva koži malenkostno poškodovani. Vsi člani te brigade so se pri tekovanju dobro izkazali. Poseben uspeh pa je dosegel Gregor Štefan pri britju svinjskih nožic. Pri tem delu sta bila poprej zaposlena vedno po dva. V času tekovanja pa je Gregor delal sam in preseglja normo kljub temu za 48%.

Ob istem času je ponovno tekmovala brigada pri klanju goved. Tokrat je preseglja normo za 67%. Najbolj zanimivo od vseh pa je bilo individualno tekmovalje pri izločevanju govejih glav. Tekmovalo je 19 kvalificiranih delavcev. Najboljši uspeh je dosegel med temi tovariš Škarf, ki je porabil za izločevanje ene goveje glave povprečno 8 minut. Normo je preseglja za 100%. Pri izločevanju goved pa so tekmovali Gregor Štefan, Šmidlechner Aleksander in Škarf Martin. Vsak je izločil po eno težko govedo v 69 minutah. Normo so preseglja za 123%.

Kolektiv pa se ne bori samo za večjo storilnost z ozirom na presežanje norm, ampak mu je glavno pri tem kvaliteta. Predvsem je to važno za kvaliteto govejih izdelkov. Izboljšanje kvalitete kože pa se je opazilo prav v času tekovanja, kar pomeni velik uspeh, poleg rezultatov, ki jih je dosegel v tem tekovanju.

Tečaj za otroške negovalke v združnih sezonskih dečjih jaslih

Močno narščajoča industrijska proizvodnja in nov organiziran način dela, ki se uveljavlja v obdelovalnih združenjih, priteguje iz naših vasi vsak dan večje število delavcev. K izgradnji socializma v naši zemlji so poklicane tudi žene, da prispevajo svoj delež.

Naša ljudska oblast je v skrbi za pravilno vzgojo otrok in vključitev mater v proizvodno prireditelja v poslednjem času vrsto tečajev za otroške negovalke v jaslih in DID-ih. Po mesih že imamo ustanove, kjer matere v svojih delovnih urah oddajajo svoje otroke v oskrbo negovalk. Otroške jasli pa niso potrebne le v mestih, temveč tudi na deželi. Kjer koli je večja obdelovalna združba, je dolžnost vseh združnikov, da mislijo na ustanovitev teh potrebnih otroških domov.

Ministrstvo za kmetijstvo bo skupno z Ministrstvom za ljudske zdravje priredilo s 1. decembrom t. l. v združenem naselju v Ljubljani-Siška nov štirimečni tečaj za otroške nego-

valke v združnih sezonskih dečjih jaslih. Namen tega tečaja je izobraziti vrsto otroških negovalk-združnic, ki imajo veselje do tega poklica, da bodo z nego otrok lahko razbremenile združnice-matere. Tečaja se lahko udeležijo združnice od 17. do 30. leta, morajo pa biti zdrave, neoporečne in morajo imeti veselje do tega vzgojnega dela.

Za tečajnice je ministrstvo preskrbelo izbran predavateljski kader, ki bo uspešno spodbujalo tečajnice za to lepo nalogo. Tovarišicam, ki se bodo izkazale v teoriji in praksi, pa bo dana možnost, da bodo postale kvalificirane otroške vzgojiteljice.

Oblastni in okrajni ljudski odbori bodo v najkrajšem času obvestili kmetijsko obdelovalne združbe o potrebnem številu tečajnic in jim dali vsa nadaljnja navodila. Dolžnost upravnih odborov KOZ pa je da bodo poslali na tečaj najboljše in zasluzne združnice, ki bodo po tečaju vestno opravljale svoje delo.

P. G.

V Prekmurju pred Dnevom republike

Poleg številnih proslav in akademij, ki se bodo na Praznik republike vršile po vsem Prekmurju, se prekmurjski delavci in delovni kmetje pripravljajo na ta veliki dan tudi s pojačanim delom v podjetjih, na državnih posestvih in v kmečkih obdelovalnih združenjih. Stevilna podjetja so si v počastitev 29. novembra nepovedala medsebojno tekmovalje, ki bo v veliki meri doprineslo k hitrejši izpolnitvi letnega plana. V mnogih podjetjih bodo ta dan najboljše delavci razglašeni za udarnike. Nekatera podjetja, kot na primer trgovsko podjetje »Okrajni magazin« v Murski Soboti pa so v tekovanju v počastitev Dneva republike že izpolnila vsaj letni plan.

Lepe uspehe v tekovanju za počastitev 29. novembra so dosegli delavci okrajnega vrabčnega podjetja v Murski Soboti. Zidari podjetja tekmovalje v čast 29. novembra z vsimi ostalimi okrajnimi predhodnimi podjetji v Mariborskem območju. Na Praznik republike bodo javno razglašeni njihovi uspehi. Nedavno sta zdelata Alojz Sraka in Stefan Kreutlhofer v počastitev 29. novembra pričela delati

po novem načinu zidanja. Tu sta dosegla izredne uspehe. V rekordnem času pet in pol ur sta oba zidarja dogradila steno dvostanovanjske hiše na državnem posestvu v Beltincih. V pet in pol urah sta sezidala skupno preko 54 kubikov zidu, za kar sta porabila 21.200 komadov opeke. S tem sta zidarja v čast Dneva republike preseglja normalno delovno normo za okrog 1600 odstotkov.

Delavci v Tovarni perila v Murski Soboti se že nekaj mesecev vsak dan borijo za presežanje dnevnih planov, da bi tako nadoknadle pomanjkanje delovne sile in pripomogle k predčasni izpolnitvi letnega plana. V počastitev Dneva republike so delavke to tekmovalje še posepešile. Mladinske brigade in brigade anti-fašistične fronte žena v tovarni so si v tekovanju za naslov najboljše brigade neprestano najresnejši tekmeči.

Petdnevno tekmovalje v čast 29. novembra so napovedala tudi vsa mestna podjetja v Murski Soboti. S tem bodo delavci mestnih podjetij omogočili, da bo v mnogih podjetjih letni plan predčasno izpolnjen.

Čeprav je delovni kolektiv državnega posestva v Beltincih že pred enim mesecem končal z jesenskimi setvenimi deli, so si poljedelski delavci na posestvu v počastitev Dneva republike napovedali enomesečno tekmovalje, v katerem bodo posepešili vsa ona žimska dela, ki so na tako velikem posestvu potrebna, da jih pomlad ne najde nepripravljen. Ob koncu tekovanja bo ta delovni kolektiv slavil veliko zmago. Prihodnje nedeljo bodo na posestvu razglašeni prvi udarniki.

Tudi sosednji lendavski okraj se vneto pripravila na Praznik republike. Vidno mesto je zavzelo zlasti tekmovalje industrijskih delavcev v proizvodnji nafte. Delovni polet, ki ga je vnesel med bele rudarje najboljši vrtalec v Jugoslaviji Salko Hukič, je zajel tudi vse ostale delavce. S tekmovaljem v čast 29. novembra bodo vrtalec na natifnih poljih v Prekmurju omogočili izpolnitve letnega plana, ki so ga v začetku letošnje leta informbrojevske države s pošiljanjem neuporabnih strojev zavirale.

Tekmovalje, skrb za dvig kvalitete dela v podjetju delo na kulturnem prosvetnem polju, vse to priča o tem, kako dela in živi kolektiv, kako se bori za izpolnitev plana in kako se vsak posameznik še poleg teškega dela izgrajuje. Za to skrbita predvsem partijska celica in sindikat. V tem se vidi, kakšni so lahko uspehi, če je organizacija dobra in volja na mestu. Lep primer poštenosti in vseh področjih je prav dejstvo, da dramska skupina redno vadi, kljub temu, da delavci delajo večinoma tuji po dvanajst ur za pravočasno izpolnitev plana. Vadijo pa zato, da bodo lahko dostojno proslavili Dan republike.

Takšno je delo naših delovnih kolektivov. Sklep delovnega kolektiva Tovarne mesnih izdelkov pa je: zaostri boro za dvig storilnosti v podjetju, pojačati boro za dvig kvalitete izdelkov in s tem doseči pravočasno izvršitev plana in ga če le mogoče tudi preseči. —SR

Razpis tritedenskega knjižničarskega tečaja v Mariboru

Poverjeništvo za Prosveto ObLO za Mariborsko oblast, oddelek za ljudsko prosveto, organizira tritedenski knjižničarski tečaj za knjižničarje Ljudskih in sindikalnih knjižnic.

Pogoji sprejema so:

1. Starost najmanj 16 let.
2. Obveza, da bo po uspešno končanem tečaju aktivno deloval v knjižnici.
3. Veselje do knjige in knjižničarskega dela.

Prijave za tečaj vložiti čim prej, a najkasneje do 25. novembra pristojnemu Okrajnemu odboru Ljudske prosvete z navedbo imena, rojstnih podatkov in eventualnega delovanja v knjižnici. Za čas trajanja tečaja si sami, odnosno Okrajni odbor Ljudske prosvete, izpolnite dopuste.

Prijavitelci se naj prijavijo ob prvi četki tečaja, t. j. dne 1. decembra 1949 ob 15. uri v čitalnici KUD »Jože Hermarko« v Mariboru, Partizanska c. 7. odnosno Prešernova št. 1. S seboj morajo prinesiti rjuho in odejo. Oskrbo tečaja, t. j. irano in stanovanje ter stroške nosi organizator tečaja.

Novi kadri mladih delavcev so odšli to leto s Ceste bratstva in enotnosti v industrijo in rudarstvo

Po planu CK ljudske mladine Jugoslavije bi moralo iti to leto z Avtoceste v razne panoge gospodarstva 14 tisoč članov Ljudske mladine. Plan so izpolnili že v prvi polovici preteklega meseca. Skupno s starimi delavci se boro v rudnikih, tekstilnih in drugih tovarnah, da bi pridobili novih proizvojev ter izpolnili Petletni plan. Več kot 15.000 mladincev se je na ta način vključilo v proizvodnjo.

Za rudarstvo, med našo mladino najbolj popularno panogo gospodarstva, se je prijavilo to leto z Avtoceste 6416 brigadirjev; med njimi jih je iz prve izmene odšlo 3280. V brigadah so ustanovili posebne čete rudarjev, ki so nosile imena Skobiča, Sirotonoviča, Timotijeviča ter ostalih borcev za visoko storilnost dela. Dosegle so najboljše uspehe ne samo na sekcijah, temveč na vsej Avtocesti. Vsa prva Labška brigada s VI. sekcije se je prijavila za delo v Trepčič. Brigadist Liubiša Petrovič, Batir Bračir, Milan Maksič, Alija Zečir so se oddčili za rudarstvo. Glavni štab jih je poveljal kot primer borcev za izvršitev plana.

V podjetjih težke industrije že dela 3783 mladincev in mladinci z Avtoceste. Lahka ter vojna industrija sta sprejeli več kot 3000 graditeljev Avtoceste; nje so tovariši lepo dočakali ter so se že prve dni prav dobro uveli v delo. O tem pišejo graditeljem ceste mladinci, ki so odšli v železarno »Jesenice«. »Nas vse je zelo navdušilo delo in komaj smo čakali, da bi sami pričeli z njim. Pogoji, pod katerimi živimo in delamo v podjetju, so zelo ugodni. Imamo dobro stanovanje, hrano in bogato kulturno prosvetno življenje. Mi, graditelji Avtoceste, se bomo sedaj borili za stroji z največjim poletom, da bi izvršili vse naloge, ki jih pred nas postavlja Partija in tovariš Tito.«

Zorica Milakovič je odšla z Avtoceste v tovarno »Rade Končar«. Sedaj dela pri navijanju električnih motorjev. Štirikratna udarnica Erna Groš pravi, da se je Zorica že prve dni odlično znašla. Kakovost njenega dela je zelo dobra. Še malo, pa bo preseglja celo norme. To je bilo pred tremi meseci; sedaj pa že Zorica in tisoči drugih graditeljev Avtoceste dose-

gaio in preseglja normo v novih podjetjih no vse naš domovini.

V tabornišku šte. 2 na VIII. sekciji je v malem naselju barak poleg trase živele nekaj rudarskih brigad. Sestavljene so iz okrog 300 kmečkih sinov iz vse republike. Na spisku je bilo napisano poleg imena tudi podjetje, kamor želi iti. Nekateri so dali zapisati »Bora«, drugi »Trepča«, tretji »Raša«, itd.

V mnogih brigadah ob trasi kot na primer v Mileševski, se je več kot polovica brigadistov prijavilo za stalno zaposlitev v raznih panogah gospodarstva.

Na Avtocesti dela sedaj nad 100 mladinskih brigad, ki bodo ostale na gradbišču do konca del. Med njimi je tudi okrog 2500 brigadistov, ki bodo odšli v rudnike, podjetja težke, lahke in vojne industrije. To bodo zadnje stotine vseh mladincev, ki se bodo to leto vključili s tega velikanskega delovnega mesta v boro za izpolnitev Petletnega plana v proizvodnji.

Ko sem zagledal Justiko ob ognju, sem neodločno obstal na travniku. Zeblo me je precej, dvigal sem nogi kakor petelin, toda pred deklco se kljub temu ne bi rad ponižal. Stal sem nedelež v stran od ognja in se oziral za živino, kakor da mi je ogenj deveta briga, čeprav je tako prijetno vabil. Justika je zapazila moje zadržgo, ozrla se je vame s svojimi velikimi, plavimi očmi in me poklicala k ognju.

»Kaj se me bojiš?« se je zasmejala. »Pridi in se ogrej!«

Počasi sem se približal ognju, počenil ob njem in se začel greti.

»Te zelo zebe?« me je vprašala.

»Zelo!« sem odgovoril in gledal v ogenj, da bi se ne srečal z njenim pogledom.

Dolgo sva molčala.

»Kaj če bi pojedla kruh?« je vprašala Justika.

»Pa dajva,« sem privolil in privlekel iz žepa založ koruznega kruha, ki mi ga je dala jutraj mama s seboj.

»Mi pa imamo bel kruh,« se je pohvalila Justika in potegnila iz cekarja še večji založ, kot je bil moj.

Postalo me je sram naše siromaštine. S strahom v očeh sem opazoval deklco, če mi bo še kaj rekla. Toda ona je molčala. Ko je opajala kruh, ga je razlomila in mi ponudila polovico.

»Vzemij našega. Vi nimate takšnega vsak dan.«

Bilo mi je nerodno, toda kruh sem vsemeno vzel. Pri nas smo imeli takšen kruh le ob praznikih, drugače pa smo vedno otepali le koruznega in še tega ni bilo na pretek. Kolnečevi pa so imeli vedno bel kruh.

Po južni sva obsedela ob ognju. Začela sva se pogovarjati.

»Ko bom velik, bom dokupil zemlje in tudi mi bomo imeli bel kruh,« sem dejal, »tebe vzamem za ženo in...«

»Se nisem dokončal stavka, ko se mi je začela Justika glasno smejati.«

»Jaz se bom poročila z gospodom, to pa ti nikdar ne boš.«

Občila me je rdčica. Najrajši bi bil zbežal od sramu daleč v stran od ognja in se mu nikdar več ne približal. Toda noge so mi postale težke in ogenj je tako prijetno grel. Sklonil sem glavo in nekaj časa molčala. Nenadoma pa sem zajecjal:

»Tudi jaz bom gospod!«

Ne vem, kako so mi prišle te besede na jezik. Kar ustrašil sem se jih. Besedo »gospod« sem z muko spregovoril. Gospe me sovražil. Vsakega, ki je bil leno oblečen in je hodil z aktovko po vasi, smo imenovali gospoda in pred vsakim takim gospodom je bilo treba dvigniti kapo in ga spošljivo pozdraviti, da bi se mu ne zameril. Poleg tega pa so ti gospodje prinašali samo nesrečo koder so prišli. Navadno so hodili pobrat davke ali pa rubit. Moj oče je vedno krel, ko je zagledal katerega na vasi:

»Ti hudičji so krivi, da siromak ne more pošteno živeti!«

Jaz sicer nisem hotel biti takšen jospod, da bi hodil pobrat davke in rubit, pač pa da bi siromakom pomagal. Zamisljal sem si, da tudi takšni gospodi morajo nekje biti, čeprav jih je zelo malo.

Justika me je začudeno pogledala.

»Gospod, da boš? Kako pa?«

»Ne vem,« sem se zmedel.

»Ko boš gospod, takrat pridj po mene,« je dejala.

Potem nisvala o tem več govorila. Sonca je bilo že visoko, rosa je izginila in ogenj je postal nepotreben. Sla sva vax k svoji družini.

O. DOLC:

Justika

Ko sonce izgublja svojo moč in se v krajino prihuljeno plazji jesen, takrat oživijo travniki za vajo. Kmetje trgajo koruzo in kopljeje krompir, deca pa pase živino. Spuščajjo krave po vseh travnikih, kjer se hočejo pasti, kajti nenapisana pogodba naših kmetov pravi, da se po Mali maši lahko pase povsod, na glede na to, čigav je travnik.

Naš travnik je bil ob Ledavi. Puste smo imenovali tisti kraj. Večkrat sem vprašal očeta, zakaj se imenujejo tako, toda nikdar mi ni vedel tega točno povedati. »Najbrž zato, kjer je pust in kamenit,« mi je vedno odgovoril. »Na pridelamo nikdar toliko krme, da bi je bilo zadosti čez zimo.«

Naša parma je bila vedno slabo založena s krmo. Če smo kdaj nasušili dva voza sena, smo rekli, da je bila dobra letina. Krave so dobile seno le takrat, ko smo ga spravljali, drugače pa jim je oče vedno polagal mešanico. Pozimi, ko je seno že pošlo, so dobivale le sečko in slamo. Ker jih je bila sama kost in koža, smo jim privili »trlice«. Da bi nam polaganje prehitro ne zmanjkalo, smo začeli zelo zgodaj s pašo. Pašli smo

ves dan. Predpoldne sem pasel jaz, popoldan sestra. Dopoldanska paša je bila vedno najhujša. Rosa je bila hladna in je neumljena žgala v boso noge, ki so bile vse razpokane in rdeče od mraza.

Tisti dan sem gnal na pašo v mraku. Sonce se še ni dvignilo izza lendavskih bregov, ko sem bil na Pustah, čeprav so Puste od naše hiše, ki je na dolnjem koncu vasi, dobro uto hoda. Zrak je bil jesensko mrzel, trava vsa pobeljena od slane in ležala je gosta megla, da sem moral biti v bližini živine, da se mi ni kam izgubila. Končno se je krmežljivo sonce dvignilo od bregov in razgnelo meglo. Na drugi strani travnika sem zagledal ogenj in drobn deklco, ki je čepela ob njem in si grela roke. Razveselil sem se, vendar ne deklce, pač pa ognja, ob katerem bi si lahko ogrel podplate, ki so me pekli, kot bi bili posipani z žerjavico. Rad bi šel k ognju, toda nikakor se nisem mogel odločiti. Deklce nisem maral. Ze iz šole jih nisem mogel, ker so mi vedno rade nagajale in če sem zaradi tega povlekel katero za kite, se je začela cmeriti in me je zatožila učitelju, da je moral s palico posredovati.

Kolenčeva Justika ni bila taka. Ona mi ni nikdar nagajala. Bila je vedno z vsemi prijazna in se ni brigala za nič drugega, kakor za knjige. Tudi na pašo je je učila in imel sem jo nekam rad, čeprav bi tega ne mogel nikomu priznati.

Ko sem zagledal Justiko ob ognju, sem neodločno obstal na travniku. Zeblo me je precej, dvigal sem nogi kakor petelin, toda pred deklco se kljub temu ne bi rad ponižal. Stal sem nedelež v stran od ognja in se oziral za živino, kakor da mi je ogenj deveta briga, čeprav je tako prijetno vabil. Justika je zapazila moje zadržgo, ozrla se je vame s svojimi velikimi, plavimi očmi in me poklicala k ognju.

»Kaj se me bojiš?« se je zasmejala. »Pridi in se ogrej!«

Počasi sem se približal ognju, počenil ob njem in se začel greti.

»Te zelo zebe?« me je vprašala.

»Zelo!« sem odgovoril in gledal v ogenj, da bi se ne srečal z njenim pogledom.

Dolgo sva molčala.

»Kaj če bi pojedla kruh?« je vprašala Justika.

»Pa dajva,« sem privolil in privlekel iz žepa založ koruznega kruha, ki mi ga je dala jutraj mama s seboj.

»Mi pa imamo bel kruh,« se je pohvalila Justika in potegnila iz cekarja še večji založ, kot je bil moj.

Postalo me je sram naše siromaštine. S strahom v očeh sem opazoval deklco, če mi bo še kaj rekla. Toda ona je molčala. Ko je opajala kruh, ga je razlomila in mi ponudila polovico.

Drugo leto me je dal oče v šolo. Doma nam je šlo čedalje slabše. Mama ni je pisala, da je oče prodat Puste. Takrat sem se zjokal. Na Puste sem bil vezan z vso svojo mladostjo in ko smo izgubili tisti zeleni travnik ob Ledavi, sem izgubil tudi svojo mladost. O Justiki sem slisal samo še enkrat. Nekoč o Božiču, ko sem prišel na počitnice, me je sestra vprašala:

»Se še spominjaš tiste Justike, s katero sta pasla na Pustah? Ni je več. Prehladila se je in pred dnevi smo jo pokopali.«